

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

XI

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

25-26 квітня 2024 року

Матеріали

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ ХІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 25-26 квітня 2024 року)

Суми, 2024

С-70 Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства:

Матеріали одинадцятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 25–26 квітня 2024 р.)

/ уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2024.

300 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, етнолінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних мовознавчих та літературознавчих дисциплін. Складовою збірника є наукові розвідки з питань релігії та культури, соціальних і міжкультурних комунікацій, психологічної теорії та практики, соціологічних досліджень.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та коледжів, усіх, хто цікавиться питаннями соціогуманітарного напрямку.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

СЕКЦІЯ 6

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Ірина Кубишко,

студентка Сумського державного університету

РОЛЬ СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ В КОНТЕКСТІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИКУ В ПИТАННІ ДОСЯГНЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНІСТІ

Актуальність даної теми полягає в тому, що на початку 2024 року в Україні було зареєстровано рекордну кількість справ щодо домашнього насильства. Домашнє насильство та насильство стосовно жінок є одним із найпоширеніших глобальних проблем у світі. Це порушення може стосуватися жінок, не залежно від їхньої віку, релігійного чи соціального статусу та в якій країні вони проживають. Насильство може трапитися в будь-якій сім'ї, і понести за собою негативні наслідки для фізичного та психологічного здоров'я жінки. Тому, аналізуючи ситуацію стосовно насильства на території нашої держави, Україна ратифікувала Стамбульську конвенцію.

Метою дослідження є роль Стамбульської конвенції на території України. Завданнями дослідження визначено наступне: розглянути поняття насильства як різновид застосування фізичного та психологічного тиску на особу в більш широкому значенні, проаналізувати мету Стамбульської конвенції в Україні та зрозуміти яким чином дана конвенція пов'язана із цілями сталого розвитку.

І. Резник у статті «Домашнє насильство як прояв психологічного насильства» характеризує термін насильство як прояв свідомої поведінки, яка супроводжується використанням фізичної сили, погроз, залякуванням, намагаючись взяти під свій контроль жертву. У більшості випадків це ускладнює для постраждалої особи ефективний захист почуттів та інтересів [1].

Найпоширенішим видом насильства вважається психологічне насильство. Застосовується шляхом використання нецензурної лексики, грубості,

заякуванням. Таким чином кривдник намагається принизити гідність особи. Це насильство тягне за собою негативні наслідки для жінки як для особистості, в результаті якого у жертви можуть виникати думки про вчинення суїциду, збільшується відсоток виникнення нападів паніки, панічних розладів та інших видів тривожних розладів.

Найчастіше прояви насильства зустрічаються у суспільстві, де велике значення мають звичаї та традиції певної національності, гендерні стереотипи. Але є низка реальних причин, які можуть бути причиною насильства:

1. Ревнощі до партнера. Чоловіки кривдять своїх жінок або дівчат, таким чином намагаючись донести жертві, що вона його «власність».
2. Стрес на роботі чи у сім'ї.
3. Прихована образа.
4. Вживання алкоголю. Через надмірну дозу вживаного алкоголю, особа може втрачати самоконтроль, який призводить до вирішення проблем саме насильницькими методами.
5. Завищена або занижена самооцінка.
6. Вплив наркотичних речовин на організм.
7. Психічні захворювання.
8. Відмінність у поглядах на життя між кривдником і людиною, яка зазнала різних форм насильства.

Йоган Галтунг, норвезький учений, розглядав поняття насильства як будь-які обмеження для самореалізації особистості. Він виокремлював у своїх роботах три форми насильства: структурне, пряме і культурне [2]. Структурне насильство є системою експлуатації. Часто в контексті структурного насильства, вчиняється маніпуляції свідомістю осіб, соціальна несправедливість стосовно розподілу ресурсів. Ця форма насильства зазвичай діє через різні соціальні інститути.

Пряме насильство характеризується заякуванням, проявленням фізичної сили, катуванням стосовно певної особи або групи людей. Війну на території української держави можна віднести до прямого насильства, яке вчиняє російська армія відносно українців.

У культурній формі насильства відображаються соціальні стереотипи, за допомогою яких суспільство нормалізує статеve насильство. З даними проведеного дослідження у Великобританії, ООН зазначили, що 97% жінок зазнавали хоч раз у своєму житті сексуальних домагань з боку чоловічої статі. Це вказує на те, що нормалізація насильства відображається як звичною частиною життя для суспільства [3].

Міністерка соціальної політики, Ю. Соколовська, стверджує, що Україна на даний момент знаходиться на шляху до подолання гендерно зумовленого та домашнього насильства [4].

У червні 2022 року Україна змогла ратифікувати Стамбульську конвенцію, відому як «Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству». Мета даної конвенції полягає у подоланні домашнього та прямого насильства стосовно жінок, забезпечуючи їх правами на життя, в якому не будуть вчинятися різні форми таких насильств. Жінки вважаються головним об'єктом захисної дії Стамбульської конвенції. Через те, що саме жінки або дівчата найчастіше зазнають зґвалтування, домашнього насильства, переслідування, сексуальних домагань, то конвенція має на меті протидіяти даним формам насильства. Варто звернути увагу, що ця конвенція також захищає і права чоловіків, які страждають від певних видів насильства, хоча й не в таких масштабах, ніж жінки.

Стамбульська конвенція має ціль захистити жінок, які були жертвами різних форм насильства. Може бути завдане фізичне, психологічне, сексуальне насильство. Також ця конвенція забезпечує рівність між чоловіками і жінками, акцентуючи увагу на рівних правах, які часто у суспільствах можуть висміюватися шляхом використання гендерних стереотипів.

Держави, які ратифікувала Стамбульську конвенцію, мають:

1. Надати тимчасовий захист та притулок особі, яка постраждала від насильства у своїй родині.
2. Вказати на сайті номер телефону гарячої лінії допомоги.
3. Проінформувати жертв насильства про те як і де отримати медичну, психологічну та правову допомогу.

4. Покарати кривдника за вчинене правопорушення [5].

Ціль сталого розвитку 5 « Гендерна рівність» несе у собі такі завдання:

1. Забезпечення рівних можливостей і прав як для жінок, так і чоловіків.
2. Викорінення різних форм насильства та дискримінації.
3. Підтримка та надання захисту жінкам, які постраждали від насильства.
4. Привернення уваги суспільства до теми, в якій розкривається негативний вплив стереотипів на жінок.

Підсумовуючи, можна сказати, що Стамбульська конвенція відіграє важливу роль для боротьби з насильством жінок та гендерною дискримінацією в країнах по всьому світу. Тема насильства є болючою темою для всього світу. Важливо і надалі розголошувати інформацію про Стамбульську конвенцію, щоб допомогти жінкам врятуватися від постійного кола страждань, а кривдники знали, що за вчинення таких порушень буде обов'язково покарання. Стамбульська конвенція і Цілі Сталого розвитку є тісно взаємопов'язаними. Тому можна впевнено сказати, що наша країна зробила правильний та корисний крок для подолання дискримінації та насильства, ратифікувавши цю конвенцію.

Список використаних джерел:

1. Резнік І. С. Домашнє насильство як прояв психологічного насильства. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України*. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/27_03_2020/pdf/103.pdf.
2. Поштаренко О. В. Поняття та вчинення насильства щодо фізичної особи як об'єктивна сторона адміністративного порушення. *Право та державне управління*. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/4_2019/13.pdf.
3. Заставенко А. Нормалізація насильства в масовій культурі. URL: <https://universe.zp.ua/normalizacija-nasilstva-v-masovij-kulturi/> Нормалізація насильства в масовій культурі. *UNIVERSE молодіжне інтернет-радіо*. URL: <https://universe.zp.ua/normalizacija-nasilstva-v-masovij-kulturi/>.

4. Соколовська Ю. С. Кожна 5 жінка в Україні стикається з тією чи іншою формою насильства. *Міністерство соціальної політики в Україні*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/kozhna-5-zhinka-v-ukrayini-stikayetsya-z-tiyeyu-chi-inshoyu-formoyu-nasilstva-yuliya-sokolovska>.

5. Стамбульська конвенція – потужний інструмент подолання насильства за гендерною ознакою. *Parliamentary Assembly of the Council of Europe*. URL: <https://assembly.coe.int/LifeRay/EGA/WomenFFViolence/2022/2022-HandbookIstanbulConvention-UA.pdf>.

Науковий керівник: Семенов В. М., кандидат наук з державного управління, доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій Сумського державного університету.

Володимир Семенов,

канд. наук з державного управління

доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій

Сумського державного університету

СОЦІЛЬНА СКЛАДОВА В ДІЯЛЬНОСТІ ВІНСТОНА ЧЕРЧИЛЛЯ

В Конституції України зазначено, що Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Соціальний захист є одним з найбільш важливих завдань будь-якої країни сучасного світу. З моменту проголошення незалежності у 1991 році, українська держава розпочала формування власної соціальної держави і, відповідно, соціальної політики та системи соціального захисту. Розробка та реалізація соціальної політики є доволі складним і відповідальним завданням тому, з огляду на це, дослідження історичного досвіду, як вітчизняного так і зарубіжного, з цих питань є завжди актуальним.

Зважаючи на викладене вище, метою цієї доповіді обрано питання дослідження досвіду діяльності у питаннях соціальної політики та соціального захисту одного з найбільш відомих британських політиків минулого – Вінстона